

skoler i København. Det var navnlig det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen), men ogsaa det ærede Medlem fra Kolding (Laurson), der berørte Bibliotekssagen. Jeg kan kun glæde mig over, at begge disse ærede Medlemmer udtalte en Tilslutning til Ministeriets Bestræbelser for at skaffe et øget Tilskud til Folkebogsamlings-sagen. Men begge de ærede Medlemmer mente, at der ved en stedfunden Ændring i Statsbiblioteksvirksomheden var faret lidt haardt frem. Da det ligger mig meget paa Sinde at faa denne Sag lagt klart og fyldestgørende frem, maa jeg omtale den lidt udførligere. Jeg maa minde om, at Statsbiblioteket i Aarhus i sin Tid blev grundet ved, at man fra det kgl. Bibliotek overførte et stort Antal Dubletter af ældre dansk Litteratur, og at Biblioteket endvidere fik Tilgang fra Stifts- og Skolebiblioteket i Aarhus; endvidere blev der erhvervet en værdifuld videnskabelig Bogsamling, Wegeners, og siden er der kommet forskellige Enkeltmænds Bogsamlinger til, Regenburgs og Professor Fredrik Nielsens og desuden Vahls enestaaende missionshistoriske Bibliotek. Dette danner tilsammen Kærnen i den Bogbestand, som Aarhus Bibliotek skal vokse frem af. Endvidere faar Aarhus Bibliotek al udkommende dansk Litteratur og Pligteksemplarer af samtlige Aviser og Tryksager. Det var Meningen med Oprettelsen af Biblioteket, at der i Aarhus skulde findes en komplet Samling af den løbende danske Litteratur, indbunden og tilgængelig for Provinsbeboere, der vilde gennemføre et Studium, der, selv om det ikke kunde kaldes et videnskabeligt Studium, dog var et saadant, der gik nærmere ind paa Emnet.

Biblioteket begyndte straks sin Virksomhed med Udlaan, og man maa for at forstaa, hvad der er sket i Aarhus, mindes, at der fra første Færd forelaa en overmaade stor og vanskelig Opgave med at ordne dette Bibliotek, der var kommet til Stede paa den Maade, som jeg nu har nævnt. Man kan vel uden at gaa vedkommende for nær sige, at den Mand, der til at begynde med blev stillet i Spidsen for Biblioteket, maaske havde større Sans for og større Forstand paa at faa et Udlaan i Stand fra Biblioteket, end han havde paa at bringe Biblioteket i indre Orden. Nu maa man huske paa, at et saa stort Bibliotek som Aarhusbiblioteket, hvis Bogbestand fra første Færd kom op i Hundredtusinder af Bind, kræver for at kunne være et brugeligt Apparat god Or-

den, gennemført Katalogisering, gennemført Signatur paa Bøgerne, saaledes at man har let ved at placere dem og tage dem frem, og endvidere, at man ved, hvad et saadant Bibliotek indeholder. Der blev af den Kommission, der var nedsat til Ordning af Biblioteket, afgivet en Betænkning, hvori Bibliotekets Stilling og Virkemaade omtaltes, jeg maa sige i meget ubestemmelige og vage Udtryk, og indtil denne Dag er der ikke for Aarhus Bibliotek noget Regulativ; der er ingen Fundats, hvorefter dette store Bibliotek virker. Men een Ting har Kommissionen udtalt meget stærkt, og det er, at Statsbiblioteket i Aarhus ikke skulde være et Folkebibliotek, men skulde være et samlet Bibliotek for dansk Litteratur og endvidere et universelt Bibliotek i den Forstand, at det skulde have Løjlighed til hvert Aar for en vis Sum at købe udenlandsk Litteratur, dels til at fortsætte og supplere den Litteratur, der fandtes i de Samlinger, der blev knyttede til Biblioteket, og dels for at tilvejebringe en saadan udenlandsk Litteratur, der passede til de Studiejemed, man tænkte sig Biblioteket anvendt til. Man har i Kommissionsbetænkningen udtrykkelig taget Afstand fra, at Biblioteket i Aarhus skulde have Dubletter af danske Bøger, ja, man er gaaet et godt Stykke i modsat Retning, idet man udtrykkelig har udtalt, at Bøger, der ikke var Brug for i Biblioteket, skulde udskilles, og Dubletter, der kom til Stede, skulde overlades til andre Biblioteker.

For at løse den store Opgave med Bibliotekets Ordning fik Biblioteket en fremragende dygtig Biblioteksmand fra København, nemlig Grundtvig, en fremragende Bibliograf og teknisk Biblioteksmand, og hans Opgave skulde altsaa være at bringe Bibliotekets indre Forhold i Orden. Det høje Tings Medlemmer vil vide, at der i Aarhus indtraf en Katastrofe ikke saa længe efter, at Biblioteket var traadt i Virksomhed, og efter denne Katastrofe blev Bibliotekar Grundtvig Overbibliotekar og fik hele den store Virksomhed under sin Styrelse. Det skal indrømmes, at det var en endnu vanskeligere Opgave at tage op, end det var at begynde Biblioteket fra først af. Jeg mener, at naar man vil bedømme, hvorledes Udviklingen er gaaet i Aarhus siden, maa man nøje huske paa, at dette Bibliotek var blevet modtaget med store Forventninger af Befolkningen, og at der stilledes store Krav til det om, at det skulde betjene hele Provin-sen. Jeg forstaaer saa godt, at man